

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam – uzņēmējdarbības gara atdzīvināšana Eiropā””

COM(2012) 795 final

(2013/C 271/14)

Ziņotājs: **Gonçalo LOBO XAVIER** kgs

Līdzziņotājs: **Ronny LANNOO** kgs

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2013. gada 18. martā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Komisijas paziņojums “Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam — uzņēmējdarbības gara atdzīvināšana Eiropā””

COM(2012) 795 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2013. gada 29. aprīlī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 490. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 22. un 23. maijā (23. maija sēdē), ar 61 balsi par, 8 balsīm pret un 13 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Eiropa saskaras ar ievērojamām problēmām, un visām valstīm, kritiski izvērtējot argumentus, jāpiedalās to problēmu risināšanā, kas parādījušās ekonomikas un finanšu krīzes rezultātā. Viena no svarīgākajām problēmām — bezdarbs, turklāt neatkarīgi no tā veida un sabiedrības grupām, kuras tas skar — liek dalībvalstīm ieguldīt kopīgus un saskaņotus centienus, kuriem jāatbilst kopējai stratēģijai, vienlaikus izmantojot atšķirīgu pieeju atbilstoši katras valsts īpatnībām un iespējām.

1.2 Šajos apstākļos Eiropas Komisija ierosina “Rīcības plānu uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam”, kura uzdevums ir veicināt uzņēmējdarbības un inovāciju kultūru, kas palīdzētu stimulēt ekonomiku un radīt patiesu “Eiropas uzņēmējdarbības garu”, kurš spētu mobilizēt sabiedrību kopumā, lai varētu sasniegt visiem nozīmīgos mērķus.

1.3 Šajā atzinumā ir analizēta pievienotā vērtība, ko sniedz “Rīcības plāna uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam” izstrāde; tā ir realistiska apņemšanās dot jaunu impulsu uzņēmumu un uzņēmējdarbības garam, un tas būtu patiesi eiropeisks instruments, kas palīdzētu pārvarēt krīzi, proti, būtu vērsts uz ieguldījumiem specifiskās darbības un īsa, vidēja un ilgtermiņa strukturētos politikas pasākumos, kas būtu pietiekami efektīvi, lai ļautu uzlabot pašreizējo situāciju, stiprinot un veicinot tādu attieksmi, kas vērsta uz uzņēmējdarbību un mobilizē sabiedrību inovācijām un ekonomikas izaugsmei. Tādai uzņēmējdarbības politikai jāstimulē dažāda veida uzņēmumu izveide, tostarp jāatbalsta darbības izvēršana tādās jomās kā pašnodarbinātie,

amatnieki, brīvās profesijas, ģimenes uzņēmumi, kooperatīvi un sociālie uzņēmumi.

1.4 EESK uzskata, ka sabiedrībā uzņēmējdarbība būtu jāuztver nevis kā risinājums visām problēmām, bet gan kā līdzeklis attieksmes maiņai, kas ir nepieciešama, lai radītu inovācijas kultūru, kura vērsta uz zināšanu iegūvi un uzņēmējdarbības izdevību meklēšanu un kurā visa veida uzņēmumu mērķis ir ilgtspējīga ekonomikas izaugsme un sociālā labklājība.

1.5 EESK pauž bažas, ka Padomes apstiprinātā daudzgadu finanšu shēma varētu apdraudēt “Rīcības plāna uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam” īstenošanu un rīcības plāns varētu nonākt starp labajiem nodomiem, kas finansiāli nav īstenojami.

1.6 EESK vērs Eiropas Parlamenta uzmanību, ka vajadzētu — ievērojamā apjomā un ilgtspējīgi — pieskirt plāna īstenošanai nepieciešamos līdzekļus, un aicina par to padomāt; Komiteja atgādina, ka šajā ziņā nozīmīga loma varētu būt struktūrfondi.

1.7 EESK atgādina, ka dažādiem vietējā līmeņa dalībniekiem būtu jāpieskirt pietiekami līdzekļi, lai tie varētu izplatīt un darīt zināmu paraugpraksi uzņēmējdarbības jomā neatkarīgi no tās izcelsmes (publiskais vai privātais sektors) vai darbības jomas.

1.8 EESK iesaka Eiropas Komisijai un dalībvalstīm "Rīcības plānu uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam" īstenot ciešā sadarbībā ar dažādām MVU pārstāvības organizācijām, jo tie ir ļoti plaša un Eiropas kontekstā svarīga nozare.

1.9 EESK piekrīt, ka uzņēmējdarbības veicināšanas politika jāaskaņo ar izglītības politiku, piesaistot mācību spēkus un sākot iepazīstināt ar uzņēmējdarbības jēdzienu jau pirmajos skolas gados. EESK arī aicina koordinēt šos pasākumus kā valsts, tā ES līmenī, lai nodrošinātu ierosināto pasākumu saskaņotu īstenošanu.

1.10 EESK iesaka Komisijai, tāpat kā citos līdzīgos gadījumos, vienu no diviem nākamajiem gadiem pasludināt par "Eiropas uzņēmējdarbības gadu", tādējādi veicinot kopējas iniciatīvas, kas dotu impulsu popularizēt "Eiropas uzņēmējdarbības" jēdzienu. Ar šo priekšlikumu netiek apšaubīta dokumentā minētās "ES uzņēmējdarbības dienas" īstenošana.

1.11 EESK aicina Komisiju izveidot ceturto rīcības jomu, kuras mērķis būtu ar starpniekorganizāciju palīdzību stiprināt atbalsta, konsultatīvos un palīdzības pasākumus uzņēmumiem, īpaši vismazākajiem uzņēmumiem.

1.12 Komiteja aicina Komisiju, Parlamentu un Padomi, balstoties uz vairāku dalībvalstu gūto pieredzi, izstrādāt un ieviest sistēmas, kas paredzētas, lai sniegtu atbalstu gados vecākiem cilvēkiem, kuri, būdami pensionāri, vēlas sākt strādāt kā pašnodarbinātie, un vienkāršot viņu darbības nosacījumus.

2. Komisijas priekšlikums

2.1 EESK uzskata, ka trīs tūlītējās rīcības jomas, kuru uzdevums ir veicināt uzņēmējdarbības gara un uzņēmējdarbības ilgtspējīgu attīstību Eiropā, šķiet pareiza izvēle, taču tās ir jāpapildina ar specifiskiem, vietējā līmenī īstenotiem pasākumiem, izmantojot eiropesisku un uz globālo tirgu vērstu pieeju. Izvēlēta koncepcija ir pareiza, tomēr EESK aicina Komisiju nodrošināt pietiekamus finanšu līdzekļus, lai pasākumus varētu sekmīgi īstenot.

Tūlītējās rīcības jomas ir skaidri noteiktas:

- a) izglītība un apmācība uzņēmējdarbības jomā, lai veicinātu izaugsmi un uzņēmumu dibināšanu;
- b) uzņēmējiem labvēlīgu pamatnoteikumu nostiprināšana, likvidējot pašreizējos strukturālos šķēršļus un atbalstot uzņēmumus kritiskos uzņēmējdarbības attīstības cikla posmos, neaizmirstot par finansējuma nozīmi šajā procesā;

- c) uzņēmējdarbības kultūras pastiprināšana Eiropā un jaunas uzņēmēju paaudzes veidošana.

Citiem vārdiem sakot, palīdzēt sagatavot un apmācīt cilvēkus, veicināt uzņēmējdarbībai labvēlīgu apstākļu nodrošināšanu un popularizēt šo ideju, balstoties uz laika gaitā radītajiem apstākļiem.

EESK atkārtoti pauž savu nostāju: pieeja ir skaidri definēta, bet nepieciešama kopīga dalībvalstu rīcība un sīkākai paskaidrojumi par plāna finansiālo dzīvotspēju.

3. Vispārējās piezīmes un norādes

3.1 Uzņēmējdarbība pati par sevi ir jau noteikts jēdziens, kas ir atzīts kā attīstītu sabiedrību pazīme un kam ir pozitīvi iedarbīgojošs pārsvarā esošā kultūra ⁽¹⁾.

3.2 Lai izmainītu Eiropas sabiedrības attieksmi attiecībā pret uzņēmējdarbību, jāizplata paraugprakse un panākumu piemēri, tos sasaistot ar uzņēmējdarbības kultūrai fundamentāliem jēdzieniem, turklāt nedrīkst aizmirst, ka paredzētajiem ieguldījumiem jābūt vērstiem uz bagātīgā Eiropas cilvēkkapitāla vērtības izcelšanu. No daudzgadu finanšu shēmas atvēlot līdzekļus, jāņem vērā minētā nepieciešamība popularizēt un izplatīt dažādu dalībvalstu organizācijās un MVU pārstāvju vidū paraugprakses piemērus.

3.3 Lai sekmīgi panāktu nepieciešamās izmaiņas attieksmē, jāpatur prātā daži jēdzieni, kas dokumentā nav īpaši izcelti. Piemēram, intelektuālais īpašums un autortiesības. Tāpēc EESK dedzīgi iesaka Komisijai šos jēdzienus, kas ir būtiski svarīgi dokumenta vispārējo mērķu sasniegšanai ⁽²⁾, iekļaut programmu ietvaros plānoto pasākumu izstrādē; Komiteja mudina Eiropas Komisiju un dalībvalstis ieņemt stingru nostāju attiecībā ar iestādēm, kas šajās jomās organizē pasaules tirdzniecību.

3.4 Neskatoties uz labajiem nolūkiem, dokumentā vien samērā neskaidri ir ieskicēti noteikumi to politikas jomu īstenošanai un pārraudzībai, kas dalībvalstīm būtu jāveicina. EESK uzskata, ka ir jāņem vērā fakts, ka daudzas no šīm politikas jomām nesniegs konkrētus rezultātus, ja vien dalībvalstis aktīvi neiesaistīsies kultūras maiņas procesā, kas pašreizējā ekonomikas situācijā šķiet sarežģīti bez Eiropas programmu finanšu līdzekļu izmantošanas. EESK atgādina, ka "Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam" būs efektīvāks, ja tā īstenošanā iesaistīs dažādus MVU pārstāvjus, tādējādi nodrošinot attiecīgo dalībnieku līdzdalību jautājumu risināšanā un saistībā ar nepieciešamo rīcības modeļu maiņu.

⁽¹⁾ OV C 48, 15.2.2011., 45. lpp.

⁽²⁾ OV C 68, 6.3.2012., 28. lpp. Intelektuālā īpašuma tiesībām (IĪT) arī turpmāk jāpilda to tradicionālā loma — veicināt inovāciju un izaugsmi.

3.5 Šajā nolūkā EESK ar bažām konstatē, ka rīcības plāna piemērošanai nav atsevišķa budžeta, un apšaubu iespēju rīcības plānu īstenot, ja nebūs pieejams pienācīgs budžets, kas ļautu reaģēt uz izteiktajiem priekšlikumiem. Komiteja arī atgādina, ka procesā nozīmīga loma varētu būt struktūrfondi, un tāpēc aicina Komisiju un dalībvalstis tos pienācīgi izmantot, lai nākamā Kopienas plānošanas perioda laikā veicinātu uzņēmējdarbību. Griežoties pēc palīdzības pie struktūrfondi, vajadzētu ņemt vērā pasākumu pārraudzību un izvērtēšanu.

3.6 EESK iesaka Komisijai, tāpat kā citos līdzīgos gadījumos, vienu no diviem nākamajiem gadiem pasludināt par "Eiropas uzņēmējdarbības gadu", veicinot relevantas, kopējas iniciatīvas, kas popularizētu "Eiropas uzņēmējdarbības" jēdzienu.

3.7 EESK atzinīgi vērtē pūliņus, ko Komisija ieguldīs, lai veicinātu birokrātisko procedūru mazināšanu uzņēmumu dibināšanas un attīstības procesā, un mudina dalībvalstis pieņemt kopējus pasākumus, lai aizsargātu Eiropas tirgu pret citu pasaules valstu vai reģionu negodīgu konkurenci.

3.8 EESK uzsver, ka dalībvalstīm savu uzņēmējdarbības veicināšanas programmu ietvaros ir jāuzņemas to sociālā nodrošinājuma sistēmās iekļaut īpašus pasākumus, kas uzņēmējiem sniegtu tādu pašu aizsardzību kā citiem darbiniekiem un tādējādi palīdzētu nodrošināt labāku aizsardzību tiem, kuru iniciatīvu panākumu atslēga ir "risks".

3.9 EESK mudina izveidot "uzņēmējdarbības vēstnešu" virtuālo komandu, t. i., cilvēku grupu, kas izmantotu panākumu stāstus no reālās dzīves, lai palīdzētu uzlabot uzņēmēja un uzņēmuma vadītāja tēlu un tādējādi mainīt sabiedrības priekšstatu par tiem. Šāda komanda katrā valstī un pietiekami saskaņotā veidā varētu izplatīt uzņēmējdarbības vērtības un veicināt kopējās iniciatīvas. Komisija jau ir spērusi pirmos soļus šajā virzienā, proti, ik gadus MVU nedēļas laikā tiek publicēta brošūra "Secret of Success" par uzņēmējiem-vēstniekiem, kas darbojas dalībvalstīs. Līdzīga ir arī Eiropas digitalizācijas programmas ietvaros īstenotā iniciatīva "Start up Europe".

4. Īpašas piezīmes

4.1 Uzņēmējdarbības un izglītības uzņēmējdarbības jomā veicināšana

4.1.1 EESK piekrīt un uzsver: lai sasniegtu ierosinātos mērķus — panākt sabiedrībā kultūras izmaiņas —, ir būtiski svarīgi ieguldīt uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības izglītības veicināšanā. EESK uzskata, ka ļoti svarīgi ir šo ideju popularizēt jau no pirmajiem skolas gadiem.

Tomēr Komiteja atgādina, ka uzņēmējdarbības jēdziens pastāv dažādās sabiedrības daļās un dažādos iedzīvotāju dzīves posmos. Līdz ar to minētā ideja būtu jāpopularizē jēdziena plašā nozīmē. Pilsoniskā sabiedrība parasti nodrošina labvēlīgu vidi sociālās uzņēmējdarbības attīstībai, kas ir kritiski svarīga dimensija uzņēmējdarbības vispārējā jēdziena attīstībai. Tāpēc EESK iesaka atzīt un atbalstīt šo jēdzienu.

4.1.2 Visām dalībvalstīm ir pieejams ievērojams paraugprakses piemēru kopums, ko var un vajadzētu izplatīt un izmantot atbilstoši katras dalībvalsts īpatnībām un vajadzībām. Labi veikta dažādu iniciatīvu izplatīšana un veicināšana var palīdzēt radīt labvēlīgu vidi izpratnes radīšanai par uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības kultūras nozīmi. Būs svarīgi daudzgadu finanšu shēmā mobilizēt pietiekamus līdzekļus, lai iestādes un dažādi MVU pārstāvji varētu izplatīt un atbalstīt šādu paraugpraksi.

4.1.3 EESK principā atbalsta ideju par paraugprakses piemēru popularizēšanu minētajās jomās, taču vērš uzmanību uz to, ka vienmēr ir jāņem vērā katras dalībvalsts īpatnības, proti, pasākumiem jābūt pielāgotiem katras dalībvalsts iezīmēm.

4.1.4 EESK atgādina, ka varētu izpētīt iespējas, kā Eiropas Biznesa atbalsta tīkls varētu palīdzēt informēt dalībvalstis par rīcības plānu un atbalstīt plānu tajās. Lai to būtu iespējams paveikt, vajadzēs pamudināt šo tīklu sadarboties ar dažādām organizācijām, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbības atbalstīšanu, it īpaši tām, kas saistītas ar MVU, vienlaikus ņemot vērā, ka dažādās valstīs šis tīkls var būt vairāk vai mazāk dinamisks.

4.2 Uzņēmējdarbības kultūras veicināšana

4.2.1 EESK atzinīgi vērtē politikas pasākumus, kas vērsti uz uzņēmējdarbības idejas mobilizāciju sabiedrībā, izmantojot sekmīgas darbības paraugus un šajā jomā jau pozitīvus rezultātus uzrādījušus gadījumus. Sabiedrība parasti seko labajiem piemēriem, un tas ir efektīvs veids, kā veicināt pozitīvu attieksmi pret uzņēmējdarbību dažādās mērķgrupās.

4.2.2 Tomēr, kā jau iepriekš teikts, ir obligāti nepieciešams jau no mazotnes veicināt uzņēmējdarbības kultūru jauniešu vidū. Mērķgrupās, kurās veicina uzņēmējdarbību un inovāciju, darbojas cēloņsakarība. Jaunieši ir motivēti un labi reaģē uz aicinājumiem veicināt tādu kultūru un vidi, kas būtu labvēlīga kaut kā radīšanai pēc viņu pašu iniciatīvas un par ko viņi paši ir atbildīgi, viņus aizrauj patiešām personīgs veikums. Jo agrāk jaunieši iesaistīsies projektos, kuru ietvaros viņi var praksē mācīties būt par uzņēmējiem un kļūt par labiem piemēriem uzņēmējdarbības kultūrai un sadarbībai starp indivīdiem, kuriem ir

kopējas vērtības un mērķi, jo labāki būs rezultāti nākotnē. Tāpēc skolotājam ir būtiska nozīme attieksmes maiņā, un tāpēc EESK atbalsta pat tādas iniciatīvas, kas palīdzētu mācībspēkiem izplatīt un popularizēt šo jēdzienu. Labs piemērs mobilizējošai programmai uzņēmējdarbības jomā ir "F1 in Schools" (3). EESK arī vērs uzmanību uz secinājumiem ziņojumā "Entrepreneurship in education" (4) ("Uzņēmējdarbība izglītībā"), kurā sniegts pārskats par dažādām Eiropā izmantotajām stratēģijām, kā izglītībā tiek popularizēta uzņēmējdarbība.

4.2.3 EESK uzsver, ka nepastāv vienota uzņēmējdarbības kultūra, bet gan dažādas kultūras atkarībā no darbības vērēna, veida un jomas. Tāpēc veicināšanas pasākumiem, no vienas puses, ir jāattiecas uz visiem uzņēmumu veidiem, neizceļot vienu modeli. No otras puses, tie jāparedz arī uzņēmumu partneriem, īpaši bankām, publiskajām iestādēm un plašsaziņas līdzekļiem, lai informatīvajos materiālos un politiskajos lēmumos tie ņemtu vērā minētās kultūras atšķirības.

4.2.4 EESK uzsver nepieciešamību aizsargāt un saglabāt uzņēmējdarbības formu daudzveidību, lai pilnībā izmantotu un īstenotu vienoto tirgu un Eiropas sociālo modeli, un iesaka Eiropas Savienības iestādēm un dalībvalstīm īstenot pasākumus šajā jomā. Jebkurš no uzņēmējdarbības veidiem atspoguļo kādu Eiropas vēstures aspektu, un katrs no tiem ir kolektīvās atmiņas un dažādu uzņēmējdarbības kultūru nesējs (5). Eiropas rīcības plānā ir nepieciešams skaidrot uzņēmējdarbības veidu dažādību un plurālismu un to izcelt kā pozitīvu iezīmi arī tādēļ, lai ļautu piepildīties Eiropas uzņēmējdarbības vēlmēm un tās atbalstītu.

4.3 Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides atbalstīšana

4.3.1 Šķiet nepieciešams dažādām sabiedrības grupām apzināties, ka uzņēmuma dibināšana ir visas kopienas pūliņu rezultāts, jo kopiena atzīst un novērtē uzņēmuma vadītāja un uzņēmēja radīto pievienoto vērtību un ir gatava šo pievienoto vērtību saņemt. Pašreizējā ekonomiskajā situācijā ir vēl jo būtiskāk, lai ikviens konstruktīvi uztvertu savu uzdevumu.

4.3.2 Papildus pienācīgai uzņēmējdarbības kultūras veicināšanai ir arī jārada — it īpaši tiesiskajā ziņā — patiesi ilgtspējīgi nosacījumi tiem, kuri vēlas ieguldīt un uzņemties risku, lai attīstītu kādu ideju, koncepciju vai biznesu.

4.3.3 EESK norāda, ka neapšaubāmi ir svarīgi veicināt jaunu uzņēmumu veidošanu vai vienkāršot to uzņēmumu

īpašumtiesību nodošanu, kuriem draud slēgšana vai bankrots. Tomēr tikpat svarīgi ir atbalstīt esošos uzņēmumus. Starp izveidošanu un slēgšanu rit uzņēmuma dzīve, un tai ir jānodrošina īpaša politika, kas apvieno labāku regulējumu, kura mērķis ir radīt ilgtspējīgas darbavietas un ekonomisko darbību, inovāciju un konkurētspēju gan iekšējā tirgū, gan globalizētā ekonomikā.

4.3.4 Dalībvalstīm vajadzētu beidzot saskaņot nosacījumus tā, lai būtu iespējams izmantot optimālus apstākļus darījumu, uzņēmējdarbības un darbības sociālajā jomā attīstībai, bet vienlaikus būtu ņemta vērā uzņēmumu struktūru lielā daudzveidība. Turklāt tādi veiksmīgi piemēri kā dažādi kolektīvās līdzdalības veidi uzņēmumu kapitālā vai asociētā locekļa statuss kooperatīvos, var darboties kā katalizators pārmaiņām, kas dalībvalstīm būs jāveicina (6).

4.3.5 EESK iesaka informāciju par uzņēmuma dibināšanas nosacījumiem padarīt skaidrāku un saskaņot starp dalībvalstīm, lai līdzvērtīgi darbības nosacījumi kļūtu par uzņēmējdarbību veicinošu faktoru. Jānodrošina arī piekļuve atbalsta pakalpojumiem, kas būtu piemēroti dažādiem uzņēmējdarbības veidiem.

4.3.6 EESK piekrīt, ka finansējuma jautājums ir Eiropas līmeņa jautājums un visām dalībvalstīm tas ir jārisina ļoti uzmanīgi. Šajos apstākļos naudas līdzekļi ir ierobežoti, un no tā visvairāk cieš mazie uzņēmēji, kas plāno uzsākt noteiktu projektu. Tāpēc kļūst ārkārtīgi svarīgi nostiprināt finansēšanas mehānismus, kuri atbalsta šāda tipa iniciatīvas, tostarp savstarpējas garantijas sistēmas un subsidētus kredītus, kas ir ļoti svarīgi instrumenti mazajiem uzņēmējiem, kuriem neizsniedz finansējumu tā sauktajos tradicionālajos tirgos (7).

4.3.7 EESK atbalsta arī ideju spēcīnāt atbalsta instrumentus inovatīviem projektiem, kuru risks ir augsts un tieši proporcionāls šādu projektu inovācijas pakāpei. Šajā nozīmē Komiteja atzīst par piemērotu arī pastiprināt finansiālo atbalstu eksperimentiem, jaunu tehnoloģiju demonstrējumu pasākumiem un ieviešanai, jo tiem ir daudzkrāšņojoša ietekme sabiedrībā.

4.3.8 Šajā uzņēmumiem īpaši sarežģītajā periodā EESK atbalsta politiku, kuras mērķis ir veicināt uzņēmumu nodošanu, jo šī darbība ir jāuztver kā iespēja stimulēt atsevišķas ekonomikas nozares, kā arī padarīt dinamiskāku darba tirgu.

(3) <http://www.f1inschools.com>

(4) http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/135EN.pdf

(5) OV C 318, 23.12.2009., 22. lpp.

(6) OV C 191, 29.6.2012., 24. lpp.

(7) OV C 181, 21.6.2012., 125. lpp., un OV C 351, 15.11.2012., 45. lpp.

4.3.9 Šajā jomā svarīga ir arī iekšējā tirgū spēkā esošo tiesību aktu kvalitāte. Dalībvalstīm šajā jomā vēl daudz kas ir jāpaveic, taču sāktās pārmaiņas ir neatgriezeniskas.

4.4 Jānoraida “neveiksmes” uzskatīšana par kauna lietu: neveiksme nav beigas, to iespējams un vajadzētu uztvert kā izaugsmes posmu, ar nosacījumu, ka tiek izdarīti nepieciešamie secinājumi.

4.4.1 Daudz ir dzirdēts par amerikāņu vai anglosakšu “otrās iespējas” kultūru neveiksmes gadījumā. EESK atzīst, ka sabiedrībai kopumā ir jācenšas uzņēmjus uztvert citādi, jo īpaši attiecībā uz viņu spēju pārdzīvot pirmās neveiksmes. Tāpēc Komiteja vērs uzmanību uz nepieciešamību izveidot mehānismus, kas ļauj ikvienam, kurš vēlas nodarboties ar uzņēmējdarbību un patiešām radīt kaut ko inovatīvu, turpināt savus centienus šajā jomā. Neveiksmi pirmajā mēģinājumā var uztvert un tā ir jāuztver kā iespēja uzlabot un stiprināt savas spējas uzsākt jaunus uzņēmējdarbības projektus, it sevišķi izmantojot finanšu sistēmu, un nevis kā “beigas”. Tomēr EESK uzskata, ka pārmerīga šādas kultūras veicināšana var arī radīt pretēju efektu un ka noteicošajam vienmēr būtu jābūt veselajam saprātam un līdzsvaram.

4.5 Atbalsta pastiprināšana maziem un vidējiem uzņēmumiem un citiem pārstāvjiem

4.5.1 EESK atzīst, ka uzņēmumiem piemērojamiem noteikumiem jābūt vienkāršiem un skaidriem, lai tos varētu saprast visi, kuri plāno aktīvi iesaistīties uzņēmumu dibināšanā un attīstībā. EESK atzinīgi vērtē Komisijas un dalībvalstu centienus samazināt administratīvās procedūras, kas saistītas ar uzņēmumu dibināšanu un modernizāciju. Uzņēmuma dibināšanai rūpniecības, pakalpojumu vai tehnoloģiju jomā ir jābūt vienkāršai un ātrai, taču pietiekami pārdomātai, lai novērstu pārspīlējumus vai pārpratumus gan uzņēmumiem, gan reglamentējošām iestādēm.

4.5.2 EESK atbalsta Komisijas paziņoto nodomu izveidot darba grupu, kuras uzdevums būs novērtēt brīvo profesiju specifiskās vajadzības tādos jautājumos kā administratīvo procedūru vienkāršošana, internacionalizācija un piekļuve finansējumam. EESK arī atgādina, ka vajadzētu mudināt izstrādāt Eiropas brīvo profesiju hartu, kura būtu līdzīga “Eiropas Mazo uzņēmumu hartai” un kurā būtu ņemti vērā subsidiaritātes princips un brīvo profesiju īpašā funkcija daudzās dalībvalstīs.

4.5.3 EESK atzinīgi vērtē uzņēmumiem izveidotos konsultāciju un palīdzības mehānismus, taču vērs uzmanību uz nepieciešamību veidot daudzdisciplināras komandas, kas labi pārzina tirgu un tā īpatnības, tāpēc atgādina, ka ir iespējams izmantot pensionēto un pieredzējušāko uzņēmēju uzkrāto pieredzi, kuri

būtu ar mieru veltīt savu laiku, lai zināšanas nodotu jaunajiem uzņēmējiem un tādējādi veidotu dialogu starp paaudzēm — tas būtu patiešām vērtīgi. Šajā nolūkā EESK uzskata, ka ir svarīgi, lai šādas darbības nebūtu tikai brīvprātīgas, bet arī tiktu atbalstītas ar stimulējošiem līdzekļiem, kas mentoriem un uzņēmējiem dotu iespēju dalīties ar radītās vērtības rezultātiem. Šāda pieeja ir arī veids, kā integrēt cilvēkus, kuri joprojām spēj dot savu ieguldījumu sabiedrībā, taču darba tirgū vairs nav īpaši aktīvi.

4.5.4 Vajadzētu veicināt MVU sadarbības tīklus, jo tie ievērojami stiprina MVU dzīvotspēju, pateicoties apjomradītiem ietaupījumiem (dalītas mārketinga, iepirkumu vai citu kopīgu pakalpojumu izmaksas, sadarbība starp uzņēmumiem, kas ražo papildinošas preces vai pakalpojumus, inovācijas un internacionalizācijas iespējas). Šajā sakarā īpaši interesanta varētu būt to MVU tīklu pieredze, kuri darbojas kā kooperatīvi (kooperatīvu grupas, kooperatīvu konsorcijs, amatnieku kooperatīvi, MVU kooperatīvi, amatu un nodarbinātības kooperatīvi).

4.5.5 EESK uzstāj, ka līdztekus centieniem administratīvās sistēmas vienkāršošanas un jauno uzņēmēju atbalstīšanas jomā svarīgu konsultatīvo lomu (instruktāža un darbaudzināšana) pilda uzņēmumu organizācijas. Bez šiem pasākumiem MVU, īpaši mikrouzņēmumi, vieni paši nevar piekļūt ES fondiem un ES finansējumam, nevar ieviest inovācijas, palielināt konkurētspēju un piemērot stratēģijas “Eiropa 2020” prioritāros pasākumus, lai gan tie tieši attiecas uz šiem uzņēmumiem. EESK pauž nožēlu, ka rīcības plānā nav paredzēta uzņēmumu organizāciju veikto instruktāžas un darbaudzināšanas pasākumu stiprināšana. Komiteja aicina izveidot ceturto rīcības jomu, kuras mērķis būtu ar starpniekorganizāciju palīdzību stiprināt šos pasākumus. Šie pasākumi īpaši jāattiecinā uz vismazākajiem uzņēmumiem.

4.6 Atbalsts konkrētām grupām

4.6.1 EESK atzinīgi vērtē īpašos centienus, lai mobilizētu sabiedrības grupas, kuru ieguldījums kopējos centienos attiecībā uz šādu mērķu sasniegšanu kļūst arvien nozīmīgāks.

4.6.2 EESK atbalsta plānā minētos politikas pasākumus, kuru mērķis ir mobilizēt sabiedrības grupas (bezdarbniekus, sievietes, gados vecākus cilvēkus, jauniešus, invalīdus un imigrantus) tādās jomās kā uzņēmējdarbība, uzņēmumu dibināšana un to vērtība sabiedrībā. Ja šīs grupas popularizētu un izplatītu labas prakses piemērus, tas palīdzētu izveidot pilnīgāku pieeju un īstenot piemērotu politiku. EESK atzinīgi vērtē to, ka minētās grupas ir atzītas par spējīgām mobilizēt sabiedrību šajās jomās, tāpēc iesaka veikt uzņēmējdarbības un inovāciju vērtību veicināšanas pasākumus minētajām sabiedrības grupām, lai veicinātu viņu dalību centienos īstenot šo Eiropas Savienības mērķi.

4.6.3 EESK aicina iestādes pievērst uzmanību tendencei, kas pakāpeniski palielinās, — gados vecāki pensijā aizgājuši cilvēki uzsāk vai atsāk strādāt kā pašnodarbinātie. Tā ir īpaši saistīta ar dzīves ilguma pagarināšanos, ar sasniegumiem veselības jomā, kā arī ar vajadzību papildināt ienākumus, jo krīzes dēļ ir samazinājusies pensija. Komiteja aicina Komisiju, Parlamentu un Padomi, balstoties uz vairāku dalībvalstu gūto pieredzi, izstrādāt un ieviest sistēmas, kas paredzētas, lai sniegtu atbalstu gados vecākiem cilvēkiem, kuri vēlas šādi rīkoties, un vienkāršot viņu darbības nosacījumus.

Briselē, 2013. gada 23. maijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*

Henri MALOSSE
